

Eftirlit - Efnavara - Efnafræðisett fyrir börn

Dagsetning	28. maí 2020 / 27. október 2020
Fyrirtæki	Costco Wholesale Iceland ehf.
Heimilisfang	Kauptúni 3, 210 Garðabæ
Kennitala	7006140690
Starfsemi	
Eftirlitsstaður	Costco Wholesale, Kauptúni 3
Fulltrúi fyrirtækis á vettvangi	Brett Vigelskas / Michelle Toon / Fatima Ah-Mullah
Fulltrúi UST	Fífa Konráðsdóttir, Ísak Sigurjón Bragason
Tegund eftirlits	Efnaeftirlit
Tengiliður fyrirtækis	Einar Jón Másson

SAMANTEKT

Umhverfisstofnun fór í eftirlit varðandi merkingar og umbúðir á vöru hjá Costco Wholesale Iceland ehf. þann 28.5.2020 í kjölfar ábendingar sem barst 22.05.2020. Varan sem féll undir umfang eftirlits, The Chemistry Laboratory efnafræðisett frá Clementoni var uppseld þegar fyrst var farið í eftirlit en var komin í sölu í lok október 2020 og var sýnishorn af vöru sótt í verslun 27.10.2020. Varan Amazing Chemistry var skoðuð með hliðsjón af ákvæðum reglugerðar nr. 415/2014 um flokkun, merkingu og umbúðir efna og efnablandna (CLP) og reyndist ekki uppfylla kröfur um íslenskar merkingar á innri umbúðum.

MERKING HUGTAKA OG SKAMMSTAFANIR

Merking eftirfarandi hugtaka og skammstafana sem notuð eru í skýrslunni er sem hér segir:

CLP: Reglugerð (EB) nr. 1272/2008 um flokkun, merkingu og pökkun efna og efnablandna sem innleidd er í reglugerð nr. 415/2014 um flokkun, merkingu og umbúðir efna og efnablandna¹.

ECHA: Efnastofnun Evrópu (e. European Chemicals Agency)² sem ber ábyrgð á margvíslegum verkefnum á forsendum ýmissa reglugerða, m.a. CLP og REACH.

Hættuflokkun/flokkun: Flokkun skv. viðeigandi ákvæðum CLP um mat á þeim áhættum sem fylgja notkun tiltekins efnis eða efnablöndu.

Innflytjandi: Aðili sem flytur vörur frá löndum utan Evrópska efnahagssvæðisins (EES) inn á EES.

¹ Samsett reglugerð nr. 415/2014 á vef Umhverfisstofnunar: <https://ust.is/library/Skrar/Atvinnulif/Efni/Flokkun-og-merkingar/samsett-reglugerd-nr-415-2014.html>

² Vefur Efnastofnunar Evrópu: <https://echa.europa.eu/>

UMFANG EFTIRLITS

Umhverfisstofnun vísar í bréf stofnunarinnar, dags. 28.5.2020, þar sem tilkynnt var um eftirlit, í kjölfar ábendingar, með merkingum og umbúðum, sbr. hlutverk Umhverfisstofnunar með framkvæmd efnalaga nr. 61/2013. Eftirlitið fór fram 28.5.2020, 13.10.2020 og 27.10.2020 og var markmið þess að skoða hvort merkingar á vörunni uppfylli kröfur sem settar eru fram í ákvæðum reglugerðar nr. 415/2014 um flokkun, merkingu og umbúðir efna og efnablandna. Þar sem varan var uppseld þegar fyrst var farið í eftirlit var óskað var eftir upplýsingum um vöruna og beindi fulltrúi fyrirtækis á vettvangi fulltrúum Umhverfisstofnunar til Neytendastofu þar sem nálgast mætti upplýsingar og gögn um vöruna sem Neytendastofa hafði þegar fengið afhentar frá Costco UK. Varan var komin í sölu í lok október 2020 og var sýnishorn af vöru sótt í verslun þann 27.10.2020.

MERKING

Í 32. gr. efnalaga, 4. gr. reglugerðar nr. 415/2014 og 1. kafla III. bálks í CLP eru ákvæði um merkingar efnavara. Af þeim ákvæðum leiðir að birgjar skulu tryggja að efni og efnablöndur sem eru tilbúin til notkunar séu merkt í samræmi við hættuflokkun þeirra. Texti merkinganna er varðar hættusetningar, varnaðarsetningar og viðvörunarorð skal vera á íslensku með ákveðnum undantekningum sem kveðið er á um í 4. gr. reglugerðar nr. 415/2014. Merkingar innfluttra vara mega samkvæmt undantekningum bera upprunalegar merkingar á ensku, dönsku, norsku eða sænsku ef rúmmál innfluttrar vöruhegundar er undir 125 ml og fellur undir lið 1.5.2.1. í I. viðauka í reglugerð (EB) nr. 1272/2008, sbr. 2. mgr. 4. gr. eða vara er eingöngu ætluð til notkunar á rannsóknastofum eða við raungreinakennslu í skólum eða öðrum hliðstæðum tilgangi.

Eftirfarandi atriði þurfa að koma fram á merkimiða í samræmi við framangreindar kröfur sbr. neðangreindar vísanir í einstök ákvæði CLP.

- Nafn, heimilisfang og símanúmer birgis eða birgja í samræmi við a)-lið 1. mgr. 17. gr. Birgir er skilgreindur sem framleiðandi, innflytjandi, eftirnotandi eða dreifingaraðili sem setur á markað efni, eitt sér eða í blöndu, eða setur blöndu á markað.
- tilgreint magn efnisins eða blöndunnar í vöru sem er tiltæk almenningi (t.a.m. rúmmál) í samræmi við b)-lið 1. mgr. 17. gr.
- Vörukenni í samræmi við c)-lið 1. mgr. 17. gr. og 18. gr. Vörukenni eru upplýsingar sem gera kleift að bera kennsl á efnið eða blönduna.
  - Í tilfelli efnis: efnaheiti og CAS/EB(EC) númer þess.
  - Í tilfelli blöndu: vöruheiti og heiti allra þeirra efna í blöndunni sem hafa áhrif á flokkun hennar að því er varðar bráð eiturhrif, húðætingu eða alvarlegan augnskaða, stökkbreytandi áhrif á kímfrumur, krabbameinsvaldandi áhrif, eiturhrif á æxlun, næmingu öndunarfæra eða húðnæmingu, sértæk eiturhrif á marklíffæri (SEM) eða ásvelgingarhættu.
- Hættumerki í samræmi við d)-lið 17. gr. og 19. gr. og töflu 1.3 í lið 1.2.1.4 í I. viðauka.
- Viðvörunarorð (*Varúð* eða *Hætta*) í samræmi við e)-lið 17. gr. og 20. gr.
- Hættusetningarnar í samræmi við f)-lið 17. gr. sbr. 21. gr.
- Varnaðarsetningarnar í samræmi við g)-lið 17. gr. sbr. 22. gr.
- Reitir fyrir viðbótarkerkingar ef við á sbr. 17. gr. og 25. gr.

Fylgja skal töflu 1 varðandi stærð hættumerkinga og rými á umbúðum undir þær.

Tafla 1: Kröfur um lágmarksstærð merkimiða og hættumerkja. Taflan samsvarar töflu 1.3 í lið 1.2.1.4 í I. viðauka við CLP með síðari breytingum.

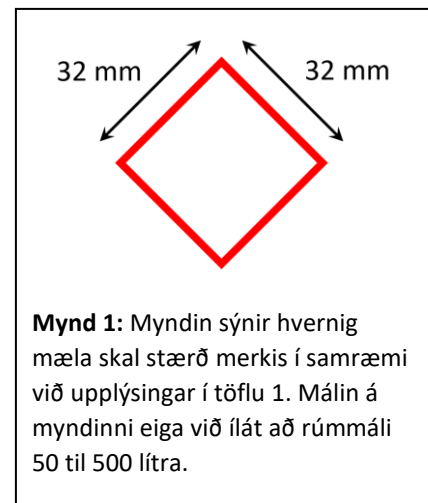
Rúmmál umbúðanna	Stærð merkimiðans (mm)	Stærð hvers hættumerkis (mm)
ekki umfram 3 lítra	a.m.k. 52 × 74, ef unnt er	ekki minna en 10 × 10 a.m.k. 16 × 16, ef unnt er
meira en 3 lítrar en ekki meira en 50 lítrar	a.m.k. 74 × 105	a.m.k. 23 × 23
meira en 50 lítrar en ekki meira en 500 lítrar	a.m.k. 105 × 148	a.m.k. 32 × 32
meira en 500 lítrar	a.m.k. 148 × 210	a.m.k. 46 × 46

ATH: Við mælingu á stærð hættumerkis skal miða við lengd á hliðum merkisins eins og sýnt er á mynd 1 sbr. kafla 4.3.2 í leiðbeiningarriti ECHA um merkingar og umbúðir í samræmi við CLP.³

ÖRYGGISLOK

Ákvæði um barnheld öryggislok er að finna í lið 3.1 í II. viðauka CLP. Skyld er að setja öryggislok á umbúðir vöru sem flokkast m.t.t. eftirfarandi flokka (viðeigandi hættusetningar fylgja í sviga):

- bráð eiturrif - 1. til 3. undirflokkur (H300, H301, H302, H310, H311, H330, H331).
- sértæk áhrif á marklíffæri (SEM) - 1. undirflokkur (H370, H372).
- ásvelgingarhætta - 1. undirflokkur (H304).
- húðæting - 1. undirflokkur (H314).
- Einnig á vörur með metanóli (3% eða meira) eða díklórmetani (1% eða meira).

Fylgja skal staðlinum EN ISO 8317 á endurlokanlegar umbúðir og CEN EN 862 á umbúðir sem eru ekki endurlokanlegar þegar nota skal barnheld öryggislok.

ÁÞREIFANLEGAR VIÐVARANIR

Ákvæði um áþreifanlegar viðvaranir er að finna í lið 3.2 í II. viðauka CLP. Skyld er að setja áþreifanlega viðvörðun á umbúðir vöru sem flokkast m.t.t. eftirfarandi flokka (viðeigandi hættusetningar fylgja í sviga):

- bráð eiturrif - 1. til 4. undirflokkur (H300, H301, H302, H310, H311, H312, H330, H331, H332).
- húðæting (H314).
- stökkbreytandi áhrif á kímfrumur - 2. undirflokkur (H341).

³ Guidance on labelling and packaging in accordance with Regulation (EC) No 1272/2008 á vef ECHA (PDF): https://echa.europa.eu/documents/10162/23036412/clp_labelling_en.pdf/89628d94-573a-4024-86cc-0b4052a74d65

- krabbameinsvaldandi áhrif - 2. undirflokkur (H351).
- eiturrhif á æxlun - 2. undirflokkur (H361).
- næming öndunarfæra (H334).
- sértæk áhrif á marklíffæri (SEM) - 1. og 2. undirflokkur (H370, H371, H372, H373).
- ásvelgingarhætta (H304).
- eldfimar lofttegundir, vökvar og föst efni - 1. og 2. undirflokkur (H220, H221, H224, H225, H228).

Áþreifanlegar viðvaranir skulu uppfylla kröfur staðalsins EN ISO 11683 með áorðnum breytingum.

NIÐURSTAÐA EFTIRLITS

Vara	Strikamerki
The Chemistry Laboratory	8005125617289

Um er að ræða vöru sem er ætluð til þess að kenna börnum efnafræði með aðstoð fullorðinna. Tekið er fram í leiðbeiningum vöru að börn eigi ekki að nota vöruna án leiðsagnar fullorðinna. Má þó ætla af markaðssetningu að varan sé leikfang ætlað fyrir börn yfir 8 ára að aldri.

Samkvæmt bæklingi sem fylgir með í ytri umbúðum eru fimm efni hættuflokkuð (copper (II) sulfate, tartaric acid, sodium carbonate, potassium hexacyanoferrate og calcium chloride). Hættumerki, hættu- og varnaðarsetningar ásamt notendaleiðbeiningum reyndust bæði utan á kassa og á innri umbúðum. Einnig var miði með hættu- og varnaðarsetningum ásamt notendaleiðbeiningum á íslensku límdur utan á plastfilmu ytri umbúða. Samkvæmt 1. mgr 17 gr. CLP skulu efni sem flokkast sem hættuleg bera merkimiða sem samkvæmt 31. gr CLP á að vera festur á þær umbúðir sem eru í beinni snertingu við efnið. Efnin reyndust öll bera slíka miða á innri umbúðum, en hættu- og varnaðarsetningar voru á ensku en ekki á íslensku á innri umbúðum.

Efnin kopar(II)súlfat (copper(II) sulfate, $\text{CuSO}_4 \cdot 5\text{H}_2\text{O}$, INDEX: 029-004-00-0) og tartarsýra (tartaric acid, $\text{C}_4\text{H}_6\text{O}_6$, CAS: 87-69-4) falla bæði í flokkinn augnskaði - 1.undirflokkur (H318) og falla því ekki undir undantekningar skv. a)-lið 2. mgr. 4. gr. reglugerðar nr. 415/2014 sem vísar til liðar 1.5.2.1 í l. viðauka CLP. Því skulu hættu- og varnaðarsetningar vera til staðar á íslensku á innri umbúðum þessara efna.

Öll efnin voru sérþökkuð í innri umbúðir sem ekki var hægt að opna nema með plaststykki (lykli) sem fylgdi með efnafræðisettinu.

FRÁVIK⁴

- Á innri umbúðum efnisins Kopar(II)súlfat sem er hluti af The Chemistry Laboratory efnafræðisettinu eru hættu- og varnaðarsetningar á miða innri umbúða ekki á íslensku sbr. 2. mgr. 4. gr. reglugerðar nr. 415/2014.
- Á innri umbúðum efnisins tartarsýru sem er hluti af The Chemistry Laboratory efnafræðisettinu eru hættu- og varnaðarsetningar á miða innri umbúða ekki á íslensku sbr. 2. mgr. 4. gr. reglugerðar nr. 415/2014.

⁴ Framkvæmd telst ekki í samræmi við kröfur sem settar eru fram í lögum eða reglugerðum

ÁBENDINGAR

Þegar eitrunarmiðstöð er gefin upp sem viðeigandi aðili er ráðlagt að gefa jafnframt upp símanúmer hennar og neyðarnúmer; s. 543 2222 / 112.

Reykjavík, 3. desember 2020

Fífa Konráðsdóttir